

NYITRAMEGYEI SZEMLE

POLITIKAI, TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Megjelen vasárnaponként.

Előfizetési árak: Egész évre 10 kor., fél évre 5 kor., negyed évre 2 kor. 50 fill. — Közsegeknek, körjegyzőknek és tanítóknak 8 kor. **Egyes szám ára 20 fillér.**

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

Dr. Tóth János.

Társszerkesztő: **Dr. Franciscy Lajos.**

Szerkesztőség és kiadóhivatal: **Papnevelde-utca 9. szám.**

Hirdetési árak: Egy háromsoros petitsor ára 16 fill. Több-szöri közlésnél árkedvezmény.

Hivatalos hirdetések 100 szögig 4 kor., minden további szó 4 fill.

Titkos pánszláv-kutatók.

Nyitramegye közigazgatási bizottságának január havi gyűlésén felolvastak néhány főszolgabírói jelentést, melyekben az illető főbírók a járásuk területén űzött pánszláv propagandáról rántják le a leplet.

Aki tudja, hogy hogyan íródnak nálunk hivatalos jelentések, különösen választások után, a mikor a közigazgatási közegek ellenszenves indulattal vannak eltelve mindazok irányában, a kik a kormánypárti kortesek erőlködéseit meghíúsították és a liberális párt számításait keresztül húzták, az ezeket a jelentéseket szinarany igazságok gyanánt el nem fogadhatja, mert sok azokban a túlzás, a rosszakarat, az alaptalan gyanúsítás és vádaskodás.

Emlékezzünk csak vissza azokra a jelentésekre, melyeket 1895-ben a Zichy-Latkóczy-féle választás idején az akkori alispán és a mostani bukott alispán-jelölt, Craus István a belügyminiszterhez felterjesztett. Perczell Dezső belügyminiszter egy néhány ilyen jelentést felolvasott az országgyűlésen, s így azután megtudtuk, mi mindent jelentett a vármegye alispánja felettes hatóságának. A vármegyében a közbiztonsági állapotok fel vannak dülva — ilyen passzusok ékeskedtek Craus úr

jelentéseiben — a néppárt terrorizmusa folytán a polgárok személy- és vagyonszármazása veszélyben forog, azért szükséges volt a kerületben nagy számú katonaságot és csendőrséget elhelyezni. Azután következtek a néppárt izgatásairól és vesztegetéseiről szóló vádak, melyektől csak úgy hemzsegték az alispáni jelentések.

Az akkor és azóta számtalanszor szerzett tapasztalat, minden igazságosan ítélő embert meggyőzhetett arról, hogy a közigazgatási közegek jelentéseit, a menyinyiben azok az ellenzéki pártokra, vagy ilyen pártállású emberekre vonatkoznak, a megbízhatóság jellegével nem szabad felruházni, hanem a szigorú kritika mértékének alkalmazásával csak cum grano salis szabad azokat fogadni.

Azért midőn mi, a kik a nemzetiségi vidékeken levő szolgabírói járások viszonyait jól ismerjük, a közigazgatási bizottság gyűlésén felolvasott egyes főszolgabírói jelentésekből azt hallottuk, hogy némely helyen, pl. a szenici járásban *csékely kivétellel* a katolikus papság is a pánszlavizmust terjeszti, azonnal tisztában voltunk azzal, hogy a főbírói jelentésnek ezt a részét nem szabad készpénznek venni. Minthogy szándékunkban volt és van is a legközelebbi közgyűlésen szóvá

tenni ezt a nagy általánosságban mozgó vádaskodást, nem tartottuk szükségesnek az ügyet hirlapilag szellőztetni, s éppen azért napirendre tértünk felette. Hallgatással mellőztük a közigazgatási bizottságnak azt a furcsa határozatát is, melynek értelmében a bizottság kimondotta, hogy a közgyűlés a pánszláv agitátoroknak csak közismeretes üzelmeit tárgyalhatja, ellenben a kényesebb természetű adatok a főispán magán rendelkezésére bocsáttatnak, hogy ő ezen adatokra támaszkodva a kormány útján a bajok orvoslására törekedjék.

Ismételjük, hogy szándékosan hallgatással mellőztük ezt a sületlen határozatot, mert gondoltuk, hogy majd méltatjuk érdeme szerint a közgyűlésen, de minthogy a fővárosi lapok erősen firtatták a közigazgatási bizottság gyűlésén történeteket, kénytelenek vagyunk a magunk részéről is hangoztatni, hogy a szóban forgó dologban teljes világosságot követelünk.

Különösen pedig akarjuk tudni, kik azok a katolikus papok, a kik pánszláv üzelmeiben részt vesznek és milyen tények által vesznek részt ilyen üzelmeiben? Akarjuk tudni, mennyiben fejtenek ki pánszláv agitációt a szószékről, úgyszintén a fogyasztási és hitelszövetkezetek

A „NYITRAMEGYEI SZEMLE“ TÁRCÁJA.

Légy üdvöz!

(Indus legenda **Sienkiewicz H.-től.**)

Egy tiszta, holdvilágos éjjelen a nagy és okos Krisna gondolatokba merülve így szólt:

— Gondoltam, hogy az ember legszebb teremtmény a föld hátán — és tévedtem. Ime látom az éjjeli szellőtől leugró borostyánvirágot. O mennyivel szebb az minden élő lénynél. Levelei kinyitkák a hold ezüst sugaraitól — és tekintemet nem tudom levenni róla...

— Ehhez fogható nincs az emberek közt, — szólt sóhajtván.

Hanem rövid idő múlva gondolá:

Miért nem lehetne nekem, istennek, szavam hatalmával teremteni lényt, a mely az volna az emberek közt, a mi a borostyán a virágok közt. Borostyán, neked mondom, légy élő hajadonna és állj elém.

Az ég jobban kiderült, a hold erősebb világosságot árasztott, a madarak éneke megszólalt, és ismét gyorsan elnémult. A bűvészet beteljesedett: Krisna előtt állt a borostyán emberi testben.

Maga az isten elámult alkotása szépségén. Virág voltál eddig, — szólt — légy ezentúl gondolatim virága és szólalj meg.

A leányzó suttogni kezdte oly halkán, miként az enyhe szélről csókoló borostyán levelei.

— Uram! élő lény né változtattál át engem; hol jelölöd ki most lakóhelyemet? Emlékezzél meg uram, hogy virág koromban oly gyengéd voltam, hogy féltem kellett a vihartól, záporból, égiháborútól, sőt a nap égető hevétől is. Te testet adtál nekem, azonban a természetem a régi maradt, azért félek most, uram, a földtől, s mindentől, a mi rajta van... Hová teszed most a lakóhelyemet?

Krisna a csillagos égre szegte okos tekintetét, egy ideig gondolkodott, aztán kérdé:

Akarsz élni a bércek ormain?

Ott hó van és fagy, uram, félek.

Vagy talán... Építetek számodra kristálypalotát a tenger fenekén.

A tenger mélységében nyüzsgök sok kigyó és egyéb szörnyeteg: félek, uram!

— Tán választod a végnélküli rónaságot?

— Oh uram! a rónaságokon át, vad csordaként vihar és zápor száguldozik.

— Mit tegyek veled megtestesült virág?... Aha! Ellora pusztáján a barlangokban élnek szent

remetek... Akarsz-e tehát távol a világtól magányos barlangban lakni?

— Sötét van ott, uram: félek.

Krisna egy köre ült és ábrázatát tenyerével elfödte. A leány egész testében remegve állt előtte.

Ekkor napkeleten pitymalni kezdett. A tó felszíne, a fák lombjai és az egész vidék arany színben úszott. A vízi és az erdei madarak hangja mintegy karban megszólalt és a tó mélységében gyöngy kagylóból készült lant hurjai és emberi ének szózata szólalt meg.

Krisna felocsúdott gondolataiból és szólt:

— Az Valmiki, a költő, üdvözli a feikelő napot.

Rövid idő múlva megnyitkák a vizek és a tó fölött Valmiki volt látható.

Meglátván a megtestesült borostyánt, megszűnt énekelni. A gyöngy kagylóból készült lant kihullott kezéből és némán megállt, mintha őt a nagy Krisna köoszloppá változtatta volna.

És az isten örült az alkotása fölötti ámulaton és szólt:

— Esmélj föl Valmiki, és szólalj meg.

És Valmiki megszólalt:

— ... Szeretem!...

Csak erre a szóra emlékezett, csak ezt birta kimondani.

révén, nyomtatványok és az iskolai tanítás útján? Akarjuk tudni, vajjon a nemzeti-ségi vidékek katolikus papsága csekély kivétellel valóban hazaellenes tendenciák szolgálatában áll-e?

Mindezekre a kérdésekre vonatkozólag részletes és kimerítő adatokat kérünk, mert ha a szolgabírói vádak bebizonyulnak, nekünk semmi kifogásunk sem lesz az ellen, hogy a vétkesek felett a vármegye közönsége sujtó ítéletet mondjon, ellenük törvényes megtorlással éljen, de viszont, ha a vádak alaptalanok, nem fogjuk megtérni azt a gonoszsgot, hogy egész vidékek katolikus papságának a jó hírre pelengérré állíttassék, hazafiúi becsülete meghurcoltassék.

Ez okból felháborodással tiltakozunk a közigazgatási bizottság alattomos, titkolódzó eljárása ellen. Közismeretes tényeket akar csak a bizottság nyilvánosságra hozni, ellenben a kényes természetű dolgokat a főispán úr kezére bízta! Hát kérem közismeretes tények felderítésére a nyilvánosság nem kíváncsi, ilyen tényeket egyébiránt felderíteni nem szükséges és nem is lehet, éppen azért, mert közismeretesek. Hanem igenis akarjuk megismerni azokat a kényes természetű adatokat, hogy láthassuk valóban létező szellem-e a katolikus papságnak az a pánszlavizmusa, melyet a főszolgabírók a papirosra pingáltak, avagy csak ijesztővé alakított spanyolfal, mely mögött óvatosan elbújtak a vereséget szenvedett liberális főbíró urak, hogy elrejtsek bosszujukat és eltakarják a visszaéléseik és hibáik által felidézett állapotokat.

Tessék világosság mellett kutatni az állítólagos pánszlavokat, már csak azért is, hogy láthassuk a fáklyavívók dicsőségét, vagy szegyenét.

Krisna arca tüstént megváltozott.
— Csodálatos leányzó — találtam számodra illő lakhelyet: lakozzál a költő szívében.
Valmiki ismét megszólalt másodízben:
— ... Szeretem! ...

A hatalmas Krisna, az istenség akarata ösztönzé a leányt a költő szívébe, melyet az isten kristály tisztává és átiátszóvá tett.

Lassan, miként a lenyugvó nap, miként Ganges hullámai, szállt alá a leányzó a neki kijelölt lakóhelyre. Azonban tüstént, mikor melyebbre tekintett a Valmiki szívébe, arca elhalványult és borzalom szállta meg őt. Krisna elcsodálkozott.

— Megtettesült virág, — kérdé, — tán a költő szívetől is félsz?

— Uram, — vála-zolá a leányzó, — hová küldtél engem? hisz ebben az egy szívből látom a hóval fődött bércek ormait, a szörnyetegektől nyüzsgő tenger mélységeit, a rónaságot az ő viharaival és záporaival és Ellora sötét barlangjait; ismét félek, oh — uram!

Azonban a jó és okos Krisna szólt:
— Nyugodj meg megtettesült virág. Ha Valmiki szívében fagyos hó van, légy te enyhe tavaszi szellő, mely azt olvasztja; ha a tenger mélyége van ott, légy te abban gyöngy; ha pusztá-

Poros tollak. A struc madár, ha homokporral szennyezi be a tollait, csőrével szokta azokat tisztogatni. De néha a csőre is piszkos a homokportól, akkor azután a tisztogatás rosszul sikerül. Ez a természetrajzi jelenség jutott az eszünkbe, mikor láttuk, hogy milyen sikertelenül tisztogatta magát Széll Kálmán miniszterelnök atól a homokportól, melyet az a kis viharoscska szórt reá, melyet ő maga keltett fel a trónörökös oroszországi utazásánál követett alkotmányellenes eljárásával. Hiába iparkodott eljárását tengernyi szóáradattal igazolni, a strucmadár tollain ott ül még a homokpor, mert a madár csőre is homokporos volt. Szofizmákkal és ellenmondásokkal evidens hibákat nem lehet menteni, de a politikai agyafurtságot sem lehet az államférfiúi okosság és a parlamenti észszerűség színében feltüntetni, a mint ezt Rakovszky István multkori nagy beszédében fényes érveléssel kimutatta. Akárkit vihett volna magával a trónörökös, akár néppárti főurat is — mondá a miniszterelnök — csak nem Zichy Jánost, az ellenzék pártelnököt, a kinek utazását könnyen úgy értelmezheték volna, hogy az állásfoglalás a néppárt mellett. Helyes, elfogadom a miniszterelnök érvelését, szólott Rakovszky, de akkor hát, miért nem vitte keresztül a miniszterelnök úr, hogy Zichy János helyett más valaki kísérje Magyarországot részéről a trónörökösöt? Ez a kérdés valóságos homokbucka, melybe midőn a strucmadár belevágta a csőré, annyi port szedett fel, hogy tollainak a tisztogatásával fel kellett hagynia. Egy mukk nem sok, de annyit sem tudott a tengernyi szóval rendelkező miniszterelnök erre az egyszerű, világos kérdésre felelni. És megkérdezte tőle Rakovszky István azt is, hogy ha a parlamentaris felelősség elve követeli, hogy a kormány ilyen ügybe is, mint a minő volt a trónörökös utazása, beavatkozzék, akkor miért nem avatkozott be idejekorán, a mikor még befolyást gyakorolhatott volna a trónörökös elhatározására? Ha pedig a parlamenti felelősség elve az ezen ügybe való beavatkozást nem követeli, akkor a miniszterelnök úr mégis, miért avatkozott be abba? Ismét egy mukk nem sok, de annyi okos szót sem tudott a bőbeszédűségben áradó miniszterelnök úr ezekre a kérdésekre felelni. Végre megkérdezte Rakovszky azt is, miért nem védte meg Széll Kálmán a trónörökösöt Komjáthy szövedélyes, a trónörökösöt sértő kitérésai ellen? Erre már felelt a miniszterelnök, de azzal, hogy akkor kezdte csak a trónörökösöt védelmezni. Előbb nem tehette úgymond, mert a sértő kifejezéseket Komjáthy beszédének elhangzásakor nem hallotta. Tehát az egész beszédet nem jól hallotta. De ha nem jól hallotta, miért felelt reá azonnal? Miért nem olvasta át előbb a beszédet a gyorsírói jegyzetektől? A strucmadár csőre homokporos volt, azért a tollait meg nem tisztíthatta vele. A milyen hibás volt Széll Kálmán eljárása ebben az ügyben. olyan hibás, helytelen, szofisztikus és ellenmondó volt a beszéde is. Hogy most már ezekkel a poros tollakkal fog-e tetszeni az udvarnak és meddig fog tetszeni, vagy nem lesz-e kénytelen azt a homokport átvetni Széchenyi Gyula miniszterre, azt a közeli jövő fogja megmutatni.

rónaság van ott, ülte-d ki azt a boldogság virágaival; ha Ellora sötét barlangjai vannak ott, légy te abban a sötétségben a világosság forrása ... nap ...

Es Valmiki, a ki aközben feleszmélt, hozzátevé:

— És légy üdvöz!

Ford. **Buday J.**

Apróság.

Automobil a Szaharán. Két brüsszeli sportférfi többek kiseretében le akar rándulni Tuniszba, hogy onnan automobilon tegyék meg az utat a Szahara sivatagján át. A társaság Brüsszelszélből indul útnak Marseilleba. Itt hajóra szállnak és átkelnek Tuniszba, a hol automobilra ülnek, hogy azután végigszárguljanak Szahara homoktengerén. — Ha erről Amerikában értesülnek, bizonyos, hogy minden yankee a Szaharán keresztül fogja megtenni a nászutját.

Juhász Vince ünnepeltetése.

(Vége.)

Juhász Vince is igazán meghatottan hallgatta az ügyvédeknek szépen tolmácsolt jó kívánságait, és keresetlen szavakban mondott őszinte köszönetet. Főlemlítette, hogy ez előtt 35 évvel lépett a megye szolgálatába, s 1872. óta szakadatlanul a bírói pályán működve, soha más kitüntetés után nem vágyott, mint polgártársai elismeréséért. A mai nap életének legszebb napja, melyen elérte legszebb jutalmát, s ezt nemcsak soha feledni nem fogja, hanem élte végeig hálával őrzi meg.

A városházáról haza kísérték őt az ügyvédek, és ott, — **Juhász Vince** lakásán — már várta őt a törvényszék és a kir. ügyészség összes tagjai, kiknek nevében **Sándor Géza** törvényszéki elnök intézett az ünnepelthez igen sikerült üdvözlő beszédet. Ezután az összes vendégeknek **Juhász Sándorné, Freund Gyuláné** urnők, és **Juhász Mártha** kisasszony hideg ételkkel és italokkal szolgáltak fel.

A bankettet este 8 órakor a „Szarvas“ vendéglő nagy termében tartották meg, mely a tisztelgőkkel egészen megtelt. A törvényszéknek, a kir. ügyészségnek, a k. járásbírósnak és az ügyvédi karnak tagjain kívül részt vettek: Dr. Kramolin V. főispán, Markhó Gyula alispán, Dr. Kostyál főügyész, Magyary Miklós pénzügyigazgató, Dr. Thuróczy K. főorvos, Horváth Sándor főigazgató, Dr. Lakits István tptári igazgató stb.

Az első fölköszöntő, — melyet az ünnepeltre az ünnepélyt rendező ügyvédi kar nevében **Mérey Lajos** mondott, — következő volt:

Uraim!

Hivatásos jogászok körében, helyén levőnek találok őszzejövetelünk jogcíméről, és céljáról mint ügyérdemről szólani.

Mai őszzejövetelünk jogcíme azon időbeli tény, hogy tek. **Juhász Vince** járásbíró úr ma töltötte be nyitrai járásbírói működésének 25 ik esztendejét, őszzejövetelünk célja pedig az ő egészségére üríteni egy-egy poharat, őt ünnepelve tölteni együtt néhány kedélyes órát, s ezek által adni külső jelét, bizonyítékát azon mély tiszteletnek, melyet iránta bensőnkben érzünk.

De mikor jogcímet említek, távolról sem gondolok valamely keresetre, mert hiszen veie szemben legfőlebb azon keresettel élhetnénk, hogy járásbírói működését folytassa, ezen kívánságunknak pedig ő hűségesen tesz eleget; és ha ügyérdemet említek, itt csakis azon érdemokről lehet szó, melyeket ő hosszas munkálkodása alatt szerzett, s a melyek őt ünnepelni készítenek bennünket.

Uraim! Ha mi ügyvédek ünnepelünk egy bírót, ezen bíró tevékenységének akkor már ki kell állani a szigorú bírálatot.

Az államhivatalok tömegéből a legelső, s a legnehezebbek közé soroljuk a bírói állást.

A bírónak hivatása és kötelessége képviselni az állami tekintélyt, gyakorolni az állami hatalmat, nyilvánítani és végrehajtani az állami akaratot.

Fentartani a tekintélyt anélkül, hogy a hatalom határait túllépje, gyakorolni a hatalmat a nélkül, hogy a tekintély iránti tisztelet csorbuljon, — nyilvánítani és végrehajtani az állami akaratot a nélkül, hogy a hatalom elfogultságának és egyoldalúságának hibájába essek. Mindezek annyira zátonyossá teszik a bírói pályát, hogy azon csak mesteri kormány halad baj nélkül végig.

S ezen mesteri kormányosság csak azon bírónak sikerül, akinek pályáján állandó, soha meg nem ingadozó, soha meg nem görbülő iránytűje: a kötelességérzet!

A kötelességérzet azon vezérfonál, mely a bírót a törvények tömkelegében legbiztosabban vezeti, a kötelességérzet azon döntő súly, mely a bíró kezében *Justitia* mérlegét mindig igazságosnak hitelelti, a kötelességérzet azon üde forrás, melyből a bíró munkájánál, a jog, törvény és igazság eltetőd elemei bugyognak elő!

Vegyük csak néhány példát:
Megjelenik a bíró előtt a barátság, eladja kérelmét és így gondolkodik:

A bíró ismer engem. Hű barátság kötelekeli fűznek egymáshoz. naponként órákat töltünk el együtt s ő jól tudja, hogy én jogtalanságot senkitől sem követelek. Jól tudja, hogy kérelmem teljesítése előnyt biztosít; annak elutasítása keletlenlenségekbe sodorna. Nyugodtan bizom reá ügyemet.

A bíró eleinte szinte megőrül, hogy barátjának szolgálhat, s jót tehet, előnyét igazságosan

biztosíthatja, kellemetlenségtől megóvhatja, s már-már igaznak itélne kérelmét. De ekkor megszólal a kötelességérzet, s arra utalja, ne a barátság szemüvegén, hanem a tárgyilagosság göresővén vizsgálja meg a jogeset részleteit! A szigorú lelkiismeret kohóján elég a barátság meze, s a bíró kimondja elutasító íteletét, mert előtte nem a barátság dönt, hanem a jog!

Megjelenik a bíró előtt a tekintélyes befolyásos gazdagság. Előadja kívánságát és így gondolkodik: a bíró ismeri és elismeri tekintélyemet, tudja, hogy az én befolyásom messzire és mélyre nyúlik, sokaknak tehetek jót, sokaknak utjait tehetem simává vagy göröngyössé.

Tudja, hogy vagyonom sokkal nagyobb, sem hogy bárki másét bántani szándékozzam. Nyugodtan bízom rá ügyemet!

A bíró, — valóban ismeri mindazon előnyök nehezekeit, s érezi azoknak nyomását, de a kötelességérzet a pártatlanság ösvényére tereli, és ő kimondja elutasító íteletét, mert előtte nem a gazdagság győz, hanem a törvény.

Megjelenik a bíró előtt a szegénység. Zokogva panaszkodik el balsorsát, könnyek között tárja fel nyomorának kínjait, esküdözve erősíti igazát, s a nélkülözés kétségbeesésével esd annak megítéléséért.

A bíró szívében rezgésbe jönnek a könyörületnek húrjai, a szánalom a szegénységben már-már segíteni kész, de megszólal a kötelességérzet, a hideg ész legyőzi a szívnek melegét, a törvénytisztelet elnémítja az emberiség érzelmét, és a bíró kimondja elutasító íteletét, mert előtte nem a szegénység az irányadó, hanem az igazság!

Igy válik a kötelességérzet a bíró első természetvé; így emeli őt felül minden emberi gyöngeségeken!

Hányszor áll szemben a bírónál az érzelmek egész világa, hajlamainak és szokásainak összes rokonszenve, egyéni, családi és társadalmi érdekeinek egész sorozata, — a bírói lelkiismerettel és kötelességekkel? S ő leküzdi érzelmét, mellőzi érdekeit azért, hogy híven teljesítse kötelességét, megőrizze bírói lelkületének tisztaságát.

Mi nyitrai ügyvédek, kiknek reám nézve mindig rendkívül megtisztelő megbízásból is szólok — ilyen munkás, kötelességtudó, lelkiismeretes bírónak tanultuk ismerni tek. Juhász Vince járásbíró urat, ezért tiszteljük és szeretjük őt s ezért kívánjuk szíveink mélyéből, hogy ő még sokáig jó erőben éljen!!!

Ezután Juhász Vince járásbíró köszönte meg az összes megjelenteknek a szép ovációt, melyet egyedül annak tulajdonít, hogy bírói kötelességeit mindig híven teljesíteni törekedett.

Dr. Gutvill Pál fölköszöntötte a főispánt, Dombay Hugó pedig a törvényszéki elnököt. — Dr. Bangha Sándor mint legöregebb, legrégebb barátja Juhász Vincének, elítelte annak jelenvolt fiát: Dr. Juhász Pált. Mondottak még tősztokat: a főispán, az alispán, Dr. Janits, Grünfeld Nándor, Dr. Radó Gyula, Dr. Sztranzky Izidor, Horváth Sándor, Pazár Zoltán, Krécsy albiró stb.

A társaság cigányzene mellett pompás hangulatban töltötte el az egész estét, és csak éjfél tájban oszlott el.

A zsámbokrési választás után.

Győztünk! A józan, a becsületes és elvhű keresztény nép szikla erős sorain megtört a hivatalos korteshad álnok támadása.

Mennyi kisértésnek és fenyegetésnek volt kitéve e szegény nép a nagyságos és tekintetes liberális kortes urak részéről, kik sáska módra lepték el a kerületet? Máskor lenézik, megvetik a „buta“ tót parasztot, sőt alázatos köszönését sem fogadják el, s most, hetek óta ölelkeztek, paroláztak vele, hizelegtek neki, fényes ígéretekkel csábították, koldus módra kilincseltek nyomorult viskóiban, csak hogy meggyőződéséről és becsületéről megrabolják. Hány helyen leköpték, kirúgták és gyalázó kifakadásokkal illették! Nem fogott vastag bőrükön.

S miért e bérenc és rabszolgai munka, mely annyira lealacsonyítja a nagyságos urakat a lenézett parasztok előtt? Azért, hogy a főispán nagy úr sógora, ki óriási népszerűségnek örvend és kit ezeréves családi tradíciók kötnek a kerü-

lethez, hiúságát és nagyravágását kielégíttesse. De hát a józan és becsületes nép, ki amúgy is rossz szemmel nézi a Rudnay-család hatalmának terjeszkedését, ledöntötte fellegvárait. Pedig ugyancsak robotoltak a kirendelt szolgabírák, jegyzők és anyakönyvvezetők! Sőt a privygei liberális urak közül is tekintélyes segédesapat vonult ki rudnai völgybe, hanem szégyennel kellett onnan távoznia, mert a mai paraszt már nem olyan, a minőnek látni akarnák. A rabszolgaság beköit letépte magáról. Fölébredt benne a józanság és a becsületeség. Nem pálinkát, hanem jogot, szabadságot és védelmet követel. S igen helyesen! Ilyennek akarjuk látni a köznépet, hisz ő a nemzet gyökere, őt leginkább nyomják a terhek, a basák túlkapásai és a zsidó uralom.

Mennyire kiemelkednek e szegény emberek azon liberális kortesek közül, kik a kerületben garázdálkodtak? Csunya dolgokat műveltek! Jutott-e egyiknek is eszébe, hogy a mit tesz, az törvénytelen és állásával össze nem férő cselekedet? Fölébredt-e egyikben is a lelkiismeret szava? Nem, mert bérenc munkát végző ember érzéketlen. Nem törődik a törvénytellel. Nem fél a büntetéstől, mert hisz az úr, aki a szolgálai munkával megbizta, háta mögött áll és megvédelmezi.

Ah, gyönyörűen virradt ránk az új éra a főispán úr uralma alatt! Galgócon és Zsámbokréten gyakorlatban láttuk megvalósulni azokat a jelszokat, melyeket beiktatása alkalmával oly hévvel hangoztatott.

Hát nem volt elég a szennyből és gyalázatból, melyet Szalavszky, Thuróczy, Tarnóczy, Szulyovszky, Csillaghy, Filberger és egész légió mintá hivatalnok és önzetlen hazafi a megyén ejtett? Hát soha sem fogunk kilábolni a korrupció posványából? A galgóczi és a zsámbokrési mintaválasztások nagyon megdagasztották a büzhödt iszapot, melyben a megye oly hosszú idő óta fetreng. S ki nyitotta meg a zsámbokrési? Mertek volna-e Soóky Ödön, Abaffy Adolf, dr. Filberger Gyula és Soóky Kamillo szolgabírák, Rakovszky, Löwenstein, Gyuresó, Szabó, Kozderka, ifj. Lendler stb. jegyzők hivatalaikat elhagyni és hét számra szemérmetlenül korteskedni, ha erre fél nem szólíttatnak? Kétségtelen, abban a biztos tudatban tették, hogy a főispán úr megvédelmezi őket. Mert hisz a galgóczi választás is rendben ment. Ott sem korteskedtek a megyei hivatalnokok. Így informáltak Széll Kálmánt.

Hát nem volt igaza Rakovszky Istvánnak, mikor az ország színe előtt kijelentette, hogy a miniszterelnököt a vidéki mufftik kinevetik és semmibe sem veszik. És ő még periferiákat emleget! Tán csak nem játszik komoly szavakkal, melyeket unos-untig emleget?

A nép zúgolódik és kiáltja: hát az uraknak minden szabad, minket meg kigondolt vádak miatt is idéznek, vallatnak, zaklatnak és birságnak?

Ezt az igazságtalanságot és osztályuralmat nem fogjuk tűrni!

A zsámbokrési választás miatt nem csak a miniszterelnöknek, hanem Kramollinnak is kell lakolnia. Elég bizonyíték van a kezünkben!

N-i.

Levelezés.

Nyitra-Ujlak, 1902. febr. 17.

Tisztelt Szerkesztő Úr!

A végre valahára nyélbe ütött, népművelő munkálatok, melyek a szövetkezeti eszmének tette öltött intézményekben nyilvánulnak, egynemely — kisebb — körökben rossz vért szűltek; s ezen mérgekben kigyót-békát kiabálnak mindenkire, aki a szövetkezeti eszmének ápolója, és sárral dobálnak meg mindent, ami a szövetkezeti eszmével rokontermészetű. A legnagyobb szálla ama körök szemében a fogyasztási szövetkezet.

Alulírottak e napokban kezébe akadt a „Neutraer Zeitung“ f. évi 6. száma. Forgatván a lapot, megakadt szemem kirívó egy címen, mely e szavakban foglaltatik: „Ein Schmerzensschrei!“ E hangzatos cím díszleg az említett lap és szám 2-ik oldalán. A cikk írója a mázós igazság kendőzött leple alatt ép azt a felekezeti békét fel-forgatással fenyegető hangot üti meg, a mely mindent képes előteremteni, csak azt nem, a mit célul kitűzött magának.

A jajszó írója csak a senki által nem bántalmazott héber vallású kereskedőket ismeri a falun, s végelemzésében úgy tünteti fel a tényeket, mintha falu-helyen kereskedést üzni senkinek sem szabadna, csakis azoknak a legkevésbé sem üldözött kis zsidóknak. Azért, hogy a keresztények is maguk akarnak a saját pénzüikkel gazdálkodni, ezt az iparkodást a szellemeskedni akaró cikkíró elnevezi „antisociale Gründung“-nak, a mely még az erkölcsi alapot is nélkülözi; mert azt írja: hogy a fogyasztási szövetkezetek, — ez az antisocial Gründung — ohne moralischen Grund protegirt und unterstützt werden. A saját pénzével rendelkezni akarni, azt gyümölcsötvetni saját belátása szerint, arra és oda fordítani, a hogyan és a hová tetszik, — ez a cikkíró szerint társadalomellenes dolog, — erkölcselen valami! Ilyen következtetés, édes cikkíró uram! egyenes kihívás, a mely az ellentáborban állónak önkénytelenül kezébe szorítja a fegyvert, hogy visszaüssön. S ily nyilatkozat után ne tessék azon megbotránkozni, ha a szövetkezeti eszme mindig nagyobb tért foglal el, s törvénybiztosította jogait kész az utolsó csepp vérig is megvédeni! — De gyerünk egy lépéssel odébb!

Előrángatja a cikkíró azon fennkölt lelkű uri embereket, a kik a fogyasztási szövetkezetek megalakulása, alapítása s fennállása körül üdvösen s önzetlenül, haszonlesés nélkül tevékenykedve, — ép evvel a nagy, általános társadalmat örök hála alá lekötelezték maguknak. Cikkíró uram! ezen urak, ha még Gagern névre is hallgatnak, többet tanultak a társadalom ügyeit illetőleg, mint ön; mert szemük nem akadt meg csak egy osztályon, a társadalom egy kis részecskéjén, hanem figyelembe veszi a nagy általánosságot, a társadalmat véges-végig. És miután ezen urak nézve és látva tapasztalták, hogy ezen társadalomnak egyes osztályai mikép súlyednek, s mondjuk ki egészen nyíltan, mikép szipolyoztattak ki rendszeresen: azért ezen tapasztalataik alapján segítségére siettek azon osztályoknak, a melyek pedig édes magyar hazánk derek zömét képezik.

E sorok írója oly községben lakik, hol azelőtt két keresztény boltos is volt, de ezek — őszintén megvallom, saját vétkük miatt — elpusztultak. A jeles cikk írója által kontemplált, még itt megmaradt izraelita kereskedőknek megduzzadt a taraja; csináltak is a községbeliekkel mindent, tetszésük szerint. A legtöbb esetben pofel-t (?), a mit a szövetkezeti boltunkban nem ismerünk, mind a mellett, hogy olcsón adódott, drágán vásároltunk. De a szemünket megoperálta földesurunk, kinek címerében az Eszterházyak griff-madara díszleg, megnyitotta számunkra a forrást, a melyből csak jót (de valóban és igazán, s nem csak képzeletben) meritünk, és ehhez a jó portékához még olcsóbban is jutunk azóta.

Ilyeneket tapasztalva még félrevezetett, elbolondított (bethörte) lakosságról beszélni — vajmi merész fogás. Hiszen napnál világosabb dolog, hogy jót olcsóbban is ha vehet valaki, s mégis pofelért dobná oda keserves verejtékével szerzett garasait, az lenne valóban a lipótmezei nagy intézetbe elzárandó egy bolond. Már pedig belénk a paralysis progressiva még nem szállt, s agyvelőnk sokkal egészségesebb, semhogy ilyen bolonderiára vetemedhetnénk.

Az egyiptomiaktól kölcsönzött kincseket illetőleg csak egyszer engedte meg Jehovah, hogy Izrael fiaival velök megugorjanak; ama kincsekkel Jehovah

bizony ki nem szolgáltatotta egyszersmind az egész világ összes kincseit. Ilyent a thorah-ból senki fia, meg a leghirvevesebb rabbi sem tudna kibővíteni.

S mivel, mint fennebb említém, a keresztények a maguk zsebébe akarják visszaszátlatni filléreiket, s mert a nagy Széchenyi mondását, hogy csak jólétnek örvendő nép alkothat jólétű államot, megértve s megszívlelve, a saját szorgalmuk adta, megtakarított, szaporítandó fillereikkel maguknak is akarják a jólétnek alapját megvetni (ezt idáig csak egyesek élvezhették), s mivel találkoznak nyugodtan s tisztán gondolkodó fők, a melyek észravezve az előbb divott rendszernek visszássá váltát, s látva azt, hogy, ha akadálytalanul tovább is garázdálkodhatik a rehab-rendszer, tönkre megy a nép, amelynek elődei véreller szereztek e hazát; mivel, mondom, ilyeneket látva, megtettek s megtesznek mindent a magyar nép megmentésére: akkor támad a nagy láрма, fellázítva a pénzeszsákokon lustálkodókat, alarmirozva az eddig senkitől nem bántott, s ezután is bekéhen megmaradó kis pénzeszsákokat, hogy fegyvert fogjanak, védekezzenek, mert kapuban az ellenség!

Már most szeretném tudni, hogy ki csinál a fogyasztási szövetkezetből a felekezeti békét bontó, s azt veszélylyel fenyegető intézményeket? Ma az a fogyasztási szövetkezetek nem teszik. S hogy egy a rendes kerékvágásból kikölkent agyvelőnek szüleménye sem fogja azokat olyanokká tenni, mint a milyeneknek azokat a cikkirő magának kifestette: azt garantirozza minden igazi, ha nem is echt magyarul hangzó névvel bír, de azért valódi magyar ember.

Mi pedig a megkezdett úton megállunk és kitartunk; magunk fogunk ezután is a becsületes kezdethez méltóan a magunk filléréivel becsületesen gazdálkodni, — s ha lehet, intézményünk jogait, melyek a hazánk bölcsői által alkotott törvényeken alapulnak, ésszerűen és a törvény védszárnyai alatt terjesztani, megszilárdítani s védelmezni is fogjuk, — szoruló bár e jogok keretébe a koresma-jog is! Mert mindaddig míg a törvény talaján állunk, s másnak jogait mint eddigelé, nem bántjuk, de bántani soha sem nem akartuk, sem nem akarjuk: mindaddig, felkérem a cikkirőt, ne üssön vak lármát; s barátságosan ajánlom neki: ne írjon olyan hangon, s oly kifejezésekkel, mert nem jó az ördögöt falra festeni. Ez is legyen „zur grösseren Ehre Gottes“, hogy zavartalanul fennálljon az eddig feltékenyen megőrzött béke hazánk, es szűkebb hazánk, Nyitramegyének lakói között. — Dixi.

Dr. Steinhöfer Gyula,
nyitra-ujlaki plebános.

Nyitrai Takarékpénztár.

Helybeli pénzügyeink szokás szerint ez idén február hó vasárnapján tartották éves közgyűléseiket, s ezek közül ismét csak a takarékpénztár közgyűlése volt az, melyen a részvényesek a mérleget beható bírálat tárgyává tették, s a közgyűlés elé külön indítványokat terjesztettek.

Bohunka Géza mint igazgatósági elnök nyitotta meg az ülést. A jegyzőkönyv vezetésével Sándor Pált, az intézet jogtanácsosát bizta meg, annak hitelesítésére pedig Mérey Lajos és Salvendy Lipót részvényeseket kerte föl.

A napirend szerint az igazgatóságnak és a felügyelő bizottságnak jelentései voltak felolvasandók, de ezek minden részvényesnek szabályszerűen, kellő időben megküldetven, fölolvastaknak tekintettek.

Ezután elsőnek Mérey Lajos részvényes szólalt föl. — Nem áll módunkban az ő több mint 1/2 órán át tartott szakszerű fejtegetéseinek minden részletét pontosan közölni, hanem azoknak lényegét következőkben adjuk vissza:

Nem felel meg a célszerűségnek, hogy a takarékpénztár ugyanazon órában tartja közgyűléseit, mint a helybeli hitelbank és iparbank, mert így azok, a kik több intézetnél részvényesek, csak

az egyiknek közgyűlésén vehetnek részt, sőt még az igazgatóságnak tagjai sem vesznek mindnyájan részt. Most is többen hiányoznak. Kivánatosnak tartja, hogy jövőre a közgyűlés 1 órával későbbre tűzessék ki.

Bohunka Géza elnök ezt helyesli, s jövőre teljesíteni igéri.

Mérey Lajos. Kérdést intéz az igazgatósághoz az iránt, hogy a kamatok hátraléka, mely 1899. évben csak 39200 koronára rugott, 1901-ben már 82.824 koronára emelkedett, nem-e jár majd veszteséggel, a mennyiben a 3 évnél régebb kamatok az ingatlanok bírói eladása esetében, a tőkével nem egyenlő sorban fizettetnek ki?

Különösnek találja azt, hogy a nyugdíjlap, mely 1900. év végén 60.189 koronát tett ki, most csak 62272 koronával szerepel, a mi az alapszabályok 49. és 62. §§-ában előírt önkamatozás dacára, csak 4³/₁₀ % kamatozásnak felel meg.

Tudni akarja, vajjon az évközben kihúzott 10 darab magyar nyeregyesorsjegyet, milyen nyeregyesekkel sorsoltatták ki; — vajjon az értékpapír-szelvények 5624 korona értékében, a magyar ipar és kereskedelmi bank-részvények szelvényei is befoglaltatnak-e, mert ezek értéket bizony nem képeznek.

Kérdést intéz arra nézve, hogy az igazgatóságnak tavalyi jelentésében ígérve volt, az Eiser Sándorral kötött szerződés folytán a közraktári területen épített szeszbudáktár építési elszámolása, — miért nem történt ezen elszámolás még a mostani jelentésben sem?

A közraktári tűzvézés ügyében szükségesnek találja egy a részvényeseknek, mint az üzleti feleknek, s a nagyközönségnek érdekében, köztudomásra juttatni különben két körülményt. Az egyik: vajjon a tűzvézés által szenved-e a takarékpénztár kárt, vagy sem? És ha igen, mily összegre rug az? — A másik: vajjon az igazgatóság szándékozik a közraktárt még a jövő nyár folyamán felépíttetni és az üzletet újra fölvenni?

Végül legnehezebb kérdésnek tartja a „Magyar ipar és kereskedelmi bank“ (röviden Tiszabank) részvényeinek elszemvedett veszteségnek mikénti elviseletét.

Az évi jelentésekből kiténik, hogy a takarékpénztár 1899. évben 165 darab Tiszabank részvénynek volt a tulajdonosa. S midőn ezeknek tőzsdei árfolyama 197 koronáról 163 koronára szállott le, akkor az igazgatóság még 100 darab részvényt vett, és már tavaly 9805 korona lett a veszteség. — Most pedig, 1901-ben, további 27825 koronát vesztek, a mi ezen egy papíralományon összesen 37630 koronát tesz ki.

Az ő véleménye szerint ezen óriási veszteséget egykönnyen behozni nem lehet, s ezért ő külön indítványt is tesz.

A mint a hírlapok közleményeiből és Zboray orsz. képviselőnek interpellációjából tudjuk, a Tiszabank igazgatósága és felügyelő-bizottsága törvény és alapszabályellenesen jártak el, és így a nagy veszteségekért felelősséggel tartoznak. Ha ők jónak látták a román petroleum-üzletbe 17.000.000 koronát belevezetni, viseljek a felelőséget és a következményeket. Nem kételkedik az iránt, hogy a bíróságok a kereskedelmi törvény alapján az egész veszteséget a részvényeseknek megterítettai rendelnek, éppen úgy, mint ezt megtették a francia bíróságok a „Credit Mobilier“-bank igazgatóságával és felügyelőisével, kiket 60 millió frank kártérítésre ítéltek el. — A takarékpénztár föllephetne más részvényes-csoportokkal együttesen, vagy ha ez nem lehetne, önállóan is, es visszakapná pénzét. Indítványozza: mondja ki a közgyűlés, hogy a „Magyar ipar- és kereskedelmi bank“ igazgatósága és felügyelő-bizottsága ellen az alapszabályok és az 1890. évi XV. t. c. ellenére követett eljárására alapítottan, a 265 drb. részvényen beállott veszteség megtérítése iránt bírói uton keres orvoslást s a fogynatosítással az igazgatóságot bizza meg.

Egyebekben a jelentést ő is tudomásul veszi. Mérey Lajos főlszóbalása után Grünfeld részvényes a mostani osztaléknak 36 korona helyett 34 koronában megálapítást kívánta, dr. Pereszlenyi részvényes pedig a jötevény adakozások összegét fölnemeltetni javasolta.

Az igazgatóság nevében, az összes főlszóbalásokra Mercáder Ede vezértitkár szakszerűen és kimerítően válaszolt.

A kamathátralékokra nézve megnyugtatta a közgyűlést, hogy az intézetnek kinlevő kölcsönéhez kepest a hátralék oly csekély, hogy veszteségtől tartani nem kell. — A nyugdíjlap csak 4³/₁₀ % kamattal lett ez idén kamatoztatva, mint-hogy azonban az alapszabályok a kamatlábat nem állapítják meg, a részvényesekre csak előnyös, ha csekélyebb kamatot igényel a nyugdíjlap. — A

magyar nyeregyesorsjegyek csak a legkisebb nyeregyesekkel sorsoltattak ki.

Az Eiser Sándor-fele ügyben a végelszámolás még mai napig sem történt meg, de ez az intézetre nem lévén hátrányos, az igazgatóság nem találja sürgetendőnek.

A közraktári tűzvézés által a takarékpénztár nem károsodik, és az igazgatóság elhatározta, hogy azt újra felépíti és minél előbb üzembe helyezi.

A Tiszabank részvényeken beállott veszteség az igazgatóság ovatossága dacára állott be, mert a részvények beszerzésekor az igazgatóság még a vele régóta üzleti viszonyban álló „Magyar Általános Hitelbank“-tól is kért tájékoztatást, de a válasz nem volt olyan, mely a papírok vételét kockázattal járónak jelezte volna. — Mérey részvényes ur külön indítványára ilyen rögtönözve véleményt nem mondhat; erre csak magát az igazgatóságot tartja jogosítottnak.

Az osztaléknak leszállítását nem ajánlja.

Mérey Lajos a külön indítványt az igazgatósághoz kéri utasíttatni.

A közgyűlés ezt egyhangulag elfogadta, s azután szintén egyhangulag választották meg: a nyitrai igazgatóságba Bozhorn Vilmos, dr. Lakits István, Mayer Károly, Mész Sándor, és Seeber Vince, a vágseredi fióknál pedig: Fuchs Mór, Nottny István, báró Schmertzing István, Weisz József és Singer Vilmos részvényeseket.

Mercur.

Ujdonságok.

Felhívás!

A »Nyitramegyei ellenzék« központi végrehajtó bizottsága felhívja az ellenzéknek minden tagját és jóakaróját, a megyének minden adózó polgárát, hogy a megyei közgyűlésen tárgyalás alá kerülő bármely ügyre vonatkozó észrevételeit és adatait a központi végrehajtó bizottsággal közölni sziveskedjék.

Ezen végrehajtó bizottság az adatoknak és észrevételeknek tárgyilagosa előadásáról s az illető ügyek elintézésénél lehető figyelembe vételéről gondoskodni fog.

A beküldők nevei csak kívánságuk esetén közöltetnek.

A levelek a központi végrehajtó bizottság számára ezen lapok szerkesztőségéhez intézendők.

Nyitra, a »Nyitramegyei ellenzék« központi végrehajtó bizottságának 1902. évi február hó 20. án tartott üléséből.

Petrovics László, Hunyady László gróf,
jegyző. elnök.

A nyitramegyei ellenzéki megyei bizottsági tagokhoz!

A »Nyitramegyei ellenzék« központi végrehajtó bizottsága tisztelettel kéri az ellenzéki megyei bizottsági tagokat, hogy a február hó 27-én tartandó megyei rendkívüli közgyűlésen minél nagyobb számban vegyenek részt és a közgyűlést megelőzőleg február 26-án este 6 órakor a Nemcsék Ferenc kanonok úr ő nagyságának házában tartandó értekezleten is megjelenni sziveskedjenek.

Személyi hír. Dr. Francisey Lajos, lapunk társszerkesztője mult pénteken a budapesti katolikus körben, a kör felkérésére, vallásos tárgyú szabad előadást tartott Krisztus töviskoronájáról. Az előadás előtt és után a kir. opera tagjai klasszikus ének és zenedarabokat adtak elő.

Palkovics József altábornagy, az erdélyi honvéd-kerület főparancsnoka, mint említettük, nyugalomba vonult. Ő exciáját, ki több évet töltött Nyitra, s így nyitrai közönségünk

egjobb emlékeztében van, a király a Lipót-renddel tüntette ki. Palkovics altábornagy ur, mint a „Váci Közlöny“-ben olvassuk, Vác városában fog letelepedni.

Ő Szentsége 25 éves jubileuma.

Február 20-án a földkeresség minden katolikus templomában hálaadó ünnepi istentisztelet tartott. Nyitrai püspök ur ő maga távollétében Venczell Ferenc c. püspök, nagyprépost celebrálta fényes segédlet mellett a hálaadó istentiszteletet. Jelen volt az egész központi papság, a gimnáziumi ifjuság a tanári karral, a kath. legényegylet, a kath. kőműves-egylet. A felső templom hájójának padjait előkelő hölgyközönség töltötte meg, míg az alsó templom zsufolásig telt meg az ajtatokodókkal. A szent mise végén a nagyobb és kisebb papnevelőintézet növendékei a chóruson Dusinszky Lipót „Papai himnus“-at adták elő.

Esküvő.

Gróf Karolyi Lajos, vármegyénk legnagyobb földbirtokosa, kinek birtokán, mint a nép mondja, négyszer kell megállania a vonatnak, míg szántóföldjei közt elhalad, márc. 4-én tartja esküvőjét gróf Széchenyi Hannával, gróf Széchenyi Béla nagyműveltségű szép leányával. — Adjja Isten, hogy a történelmi szerepet vitt nagyapának szellemét unokája folytassa tovább vármegyénkben.

Halálozás.

Schweiger Adolf, a nyitrai kereskedelmi és hitelintézet főkönyvelője, f. hó 18-án 60 éves korában elhalálozott Nyitrai. — Teszelszky János, a trencsénmegyei Könyvség és Popper-féle uradalmak nyug. felügyelője, Trencsén megye bizottsági tagja, február 14-én, elte 70 évében Nagy-Bittsén elhunyt. A megboldogult hült tetemeit, ki dr. Teszelszky József, nagy-bittsei esp.-plebános urnak nagybátyja volt, Pruskára vitték örök pihenőre. — Polónyi Ilona, Polónyi Géza volt orsz. képviselő s megyénk ismert birtokosának leánya, hosszú szenvedés után életének 21. évében Budapesten elhunyt. Temetése tegnap, febr. 22-én ment végbe. — Nyugodjanak békében!

A nyitrai kath. kör

ma február hó 23-án delután 4 óraker tartja rendes évi közgyűlést a következő tárgysorozattal: 1. Elnöki megnyit. 2. Titkári jelentés. 3. A pénztáros és a számvizsgáló bizottság jelentése. 4. A tisztviselők (elnök, alelnök, titkár), az igazgató választmány és a számvizsgáló bizottság választása. 5. Esetleges indítványok. — A bőjti felolvasások pedig, melyeken vendégeket szívesen látnak, jövő vasárnapon kezdődnek. Az első felolvasó Horváth József kir. tvszéki bír. a kath. kör érdeműs alelnöke lesz.

Leó-ünnepély a felsőbb leányiskolában.

Febr. 20-át, a szentséges Atya pápáva választásának 25-ik évfordulóját, fényes iskolai ünnepséggel ülte meg a helybeli felsőbb leányiskola. Az igazgató által 9 óraker végzett ünnepi nagy mise után, az ifjuság az intézet dísztermében gyűlt össze, a hol az ünnepség a következő program szerint folyt le: 1. Hol sz. Peter, énekelte az intézeti énekkar. 2. Diadalének Mindszentytől, szavaltá Krommer Valéria V. o. t. 3. Stella maris, énekelte a kar. 4. Nehány vonás XIII. Leó pápa életéből, írta s felolvasta Racz Erzsébet VI. o. t. 5. Örömdal, duett, dallama Beethoventől, előadták Krommer Valéria V. és Paluska Irma VI. o. t. 6. Ünnepi beszéd, tartotta dr. Dudek igazgató, méltatva a nagy pápa egyéniségét és egyházkormányzati sikereit. 7. Hymnus Kölcseytől. Az előadások a nagy nap alkalmából szüneteltek.

A nyitrai kereskedők és könyvelők

ma, febr. hó 23-án, az „Arany Szarvas“-szálloda nagytermében műkedvelői előadással egybekötött zártkörű táncmulatságot rendeznek.

Adomány.

A helybeli elaggott és szegénysorsú iparosok, illetve azok özvegyei felségélyezésére a nyitrai Hitelbank 30, a Népbank 20, s az Iparbank szintén 20 koronát adományozott. A nemeslelkű adományozóknak ez uton is halás köszönetet mond az ipartestületi előjáróság nevében Unzeitik József, elnök.

Színházi heti műsor.

Kedden, febr. 25-én Tapolczai Dezső, a Vígyszínház tagjának feltevével „A mozgó fényképek“. Szerdán bérlet-szünetben, Tapolczai Dezső bucsufelleptével „A kismama“. Csütörtökön „Mikádó“ operette. Pénteken bérlet-szünetben, félhelyárakkal „Sulamith“. Szombaton Groó Valér k. a. a Nemzeti színház tagjának vendégfelleptével „Folt“, a mely tisztít. Vasárnap Groó Valér k. a. vendégfelleptével „A cigány“ népszínű.

A nyitrai kath. legényegylet febr.

10-én tartott színelőadása alkalmával felűfizettek: Mélt. Bende Imre megyés püspök ur egy darab aranyat 11 korona 20 fillér értékben. Gróf Batthyány Vilmos dr. kanonok ur 10 kor. Dr. Bobok József kano.ok ur 10 kor. Szmda Kálmán plebános ur 10 kor. Ronchetti Oszkár 4 kor., Huszár István 4 kor., Dubovitzky Imre 3 kor., Paschek Viktor 3 kor., Turesia Antal 2 kor., H. Gy. 2 kor., Rauscher Ernő 2 kor., Dvorák N. 2 kor., Bellák József 1 kor., Bócz Antal 1 kor., Biffi János 1 kor., Cserenyey István 1 kor., Cserenyák József 1 kor., Félix Rezső 1 kor., Furda Nándor 1 kor., Hevera János 1 kor., Juhari Károly 1 kor., Német István 1 kor., Novotny Vilmos 1 kor., Prihoda N. 1 kor., Salamon Nándor 1 kor., Stancel János 1 kor., N. N. 1 kor., Weigl Antal 1 kor., N. N. 1 kor. Összesen 80 kor. 20 fill. — Fogadják a nemeslelkű adakozók fenti adományaikért az egylet halás köszönetét. Az elnökség.

Bál hamvazó szerdán.

Szomorú dolog az, a miről itt szó van. A nagy-bodoki uradalom intézőségének egy része, f. évi február hó 12-én, vagyis hamvazó szerdán nyilvános, táncsal és zenével összekötött mulatságot rendezett az ottani urasági, keresztény korcsmában. Az mégis csak önmagát eltiltő, antikatkolikus, a népnek botrányköül szolgáló viselkedés, — írják lapunknak — mikor azok az urak és hölgyek húsz év folyamán ötször sem rendeztek ily mulatságot, és most egyszerre hamvazó szerdára kezdett fájni a foguk, mintha tüntetni akarnának azzal, hogy jobban izlik a tiltott dolog a megengedettnél. Meg vagyunk róla győződve, hogy a most Bécsben telelő uraság mély, vallásos érzületét a legnagyobb mértékben fogja ez sérteni, ha értesül róla. Jó volna a jólétben úszó embereknek is el nem felejteniük, hogy Isten malmai ha lassan is, de annál biztosabban őrlenek. No mégis akadtak az ottani urak és hölgyek között is olyanok, a kik nem fogadták el a meghívást; erősebb volt bennük az anyaszentegyházhoz való ragaszkodás, mint az emberi tekintettől való félelem. Nagy megütközést keltett — írja tudósítónk — hogy az ürmenci liberális pap szintén megjelent e mulatságon, s ott az ő „szalólképes“ humoreszkjeivel és adomáival a jelenlétüket még az éjjeli órákban is mulattatta. Esete — mint levelezőnk írja — be lett jelentve az egyházi hatóságnak.

Megeyi közigazgatási bizottság.

Lapunk előző számában a pápa őszentségének huszonöt éves pápai jubileumának méltatása, azután a zsámbokréti választás sok helyet foglalt el, és így fizikai lehetetlenség volt a közigazgatási bizottsággal bővebben foglalkozni, azért vizsaterünk rá most. Az elnöklő főispán a napirend előtt bejelenti, hogy Vaszary Kolos bíbornok. Magyarország hercegprímása, esztergomi érsek, két nap előtt töltötte be életének 70-ik évét, kinek egyházmegyéjéhez Nyitra vármegye területének legnagyobb része tartozik. Ezen, az ország legmagasabb polcán álló egyházfejedelem hazafias kiváló megbecsülhetlen érdemeit és jogi méltóságát magasztos szavakban méltányolván, indítványozza, hogy a jubiláló főpásztort Nyitra vármegye közönsége részéről egy díszes kiállítású üdvözlő felirattal küldöttségileg üdvözöljék. Az indítvány nagy lelkesedéssel elfogadtatott. A főispán még egy előterjesztést tesz. Az érsekújvári országyűlési képviselő, dr. Kovách Pál, felemlítette, hogy a közigazgatási bizottság nem kíséri kellő figyelemmel a nemzetiségi agitációt. A képviselőházban azt beszéltek, hogy a közigazgatási bizottság párt-zempontból ezt túri. A főispán indítatva érzi magát ezen insinuaiót a közigazgatási bizottság részéről visszautasítani, és csak egyszerű tudomásvetelre ajánlja. Következett a napirend Az alispáni jelentés szerint a nemzetiségi agitáció mindinkább terjed, sőt a galgóczi és póstyéni járások, melyek eddig mentve voltak a panszlávizmustól, most ezeket is ellepte. (Vajjon nem-e csupán azért, mert Meszlényit választották meg képviselőnek. Szerk.) Igen érdekes és felette

jellemző a közoktatási miniszterium gazdálkodása a miavai állami iskolánál, melyről az ottani főszolgabíró, Winkler Gyula, egy terjedelmes jelentést tett. A főbíró jelenti, hogy a miavai iskola igazgatója megbetegszik a szünidő alatt, és december végéig szabadságotva lett, helyetteséről azonban senki sem gondoskodik. A szabadságot még június végéig kiterjeszteni kéri, de az csak január hó végéig lett meghosszabbítva. Ekkor jelentette az igazgató, hogy még mindig nem munkaképes, és kéri, hogy egy egész évre van szüksége pihenésre. Ezen ügy máig is a miniszterium egyik asztalfiókjában édes álmát aluszsza. Az irtványok egyik iskolájában tanít egy tanító, ki a gyermekek bántalmazása miatt már egy év előtt többször fegyelmi büntetésben részesült, kit kérték, hogy máshová helyezték át, de a tanító még mindig ott vár. Más irtványon meghal a tanító, eltemették és azzal vége. Helyettesítésről szó sincs. Következett még tárgyalásra több választási esetre vonatkozó ügy, ebből kilátszik hogy a néppárt a belügyminisztert jelentésekkel teljesen tájékoztatta hivatalos közegek elleni visszaéléseiről. A közigazgatási bizottság az illető panaszoltakat felmentette.

Uj lap a vidéken.

Galgócon három nyelven nyomtatott lap jelent meg február 15-én „Galgóc és Vidéke“ cím alatt. Felelős szerkesztője Ámon Vilmos, kiadótulajdonosa Török Gyula gyógyszerész. A triglott lapban van három vezércikk, u. m. „Zászlóbontás“, „Fahnenentfaltung“ és „Chvalen bud Ježíš Kristus“ felirással. Van benne, jöllehet csak egy iven jelent meg, két tárca összesen 15 hasábon és még egy tárca szerű croquis. Elő van sorolva 21 külön munkatársra, kiknek a munkásságát azonban nem igen venni észre a lapban. Uj testvérünk fogja látni, hogy később még kevésbé lesz észrevehető, mint azt a tapasztalás rendszeren mutatja. A sok programtól nem látjuk eléggé tisztán a programját. A társadalmi erők tömörítése, a magyarban, a németben: „Unterdrückung derjenigen, die diese ideale Vereinigung hintergehen wollen.“ — A tót részben nagyon sokat ígér a gazdákuk, amennyiben minden igazságtalan elnyomás, üldözés ellen nekik védelmet ígér. Ha csakugyan betartja a szavát, akkor megjelenését melegen üdvözljük. Az erőknél három felé való fecsérlése azonban nem tanácsos, mert aki sokat markol, keveset fog.

Valjunk el!

Egy angol folyóiratban W. S. Lilly nagyon érdekes tanulmányt írt ezzel a címmel: Marriage and modern civilisation, a modern civilizáció házasság-ellenes irányáról. A házasság intézményének szilárdága — írja — száztíz esztendő óta nagyon meggyöngyült, ereje megfogyott és vele fogyott a női méltóság tisztelete is. A házasság ellen az ostromot a francia forradalom publicistái kezdték, az ő munkásságuk eredménye az a törvény, a melyet 1792-ben hoztak és amely az elvást úgy megkönnyítette, hogy az válósággal divatrá lett. A törvény meghozása után eltelt 27 hónap alatt magában Párisban 6000 pár vált el és 1797-ben az elválások száma nagyobb volt Franciaországban a házasságkötésekénél. Duval az ő Souvenirs Thermidoriens című munkájában ezt írja: A hitvestársak oly könnyű szívvel hagyták ott egymást, mint ahogy az ember ebéd után az asztaltól fölkel. El-eltáltak a város-házához, ott kijelentették, hogy nem óhajtanak tovább egymással élni és a válást kimondották azzal a megokolással, hogy a házastársak — vérmerséklete nem megfelelő. A szerencsésen elválasztott feleket pedig mar a kapuban várta a — jövendőbeli, a kinek a vérmerséklete talán megfelelő lesz. Ha nem, ez sem baj, mert a város-háza nem szokik meg. — Ennek az erkölcselen állapotnak a Code Napoleon vetett, ha nem is véget, de legalább — gátat. Valósággal fólhaborítóak azonban a viszonyok Amerikában, az Egyesült-Államokban, a hol egységes házassági törvény nincs és az elválasztásból egyik-másik állam valóságos üzletet csinál. Válasai ok a hűtlenség 46 államban, a haraggal való eltávozás 44-ben, a kegyetlenség (cruelty) 40 államban, a rezegesség 37-ben, a házasság e őtt elkövetett büntett 13-ban, a durva bánásmód 7-ben, a megőrülés 5-ben, a csavargó természet 2-ben, ha a hitves nem akar az urával egy másik állam területére költözni 2-

ben, nyilvános helyen történt szidalmazás 1-ben. De hogy azután a hatóság mi mindent minősít olyan dolgoknak, a mi a valókok területére esik, arra W. S. Lilly a többi között elmondja ezeket a példákat is: A bíró kimondta a választ kegyetlenség (cruelty) miatt, mert a férj „örökös dohánnyással tette türelmetlenné felesége számára az otthonát.” De, ugyancsak a crueltyre hivatkozva, egy más esetben fönbontotta a férj kívánságára a házasságot azért is, mert az asszony „a korai porolás lármájával a férjét a szükséges álom nyugodalmától megfosztotta.”

Népiratkák. A Szent-István Társulat népiratkái között újabb hét új füzet látot napvilágot. Címük: 158. sz. Dikies Dániel májster úr; vagy: Hogyan okosodott meg a cucilista vezér? Irta Cserjesi Károly. Ára 10 fillér. — 181. sz. Balázs Antal bajai; vagy: Aki szarva között kereste a tőgyét. Irta Seress Imre. Ára 10 fill. — 182. sz. A méltóságos asszony aránya; vagy: Miképen jöttek észre a cucilisták? Irta Verner László. Ára 6 fill. — 183. sz. A máshitű feleség; vagy: A vegyes, házasság veszedelme. Irta Kálmán diák. Ára 8 fillér. — 184. sz. Aki kicsal, huncfut róka... Rosz hely az Ameróka!... vagyis: az a kérdés, hogy menjünk-e Amerikába? Irta Varga László. Ára 6 fill. — 185. sz. Az ördög itala; vagyis: Hogyan fogta meg a pebános a muszka spiont? Irta Vágmenti. Ára 10 fill. — 186. sz. Az álnok jóbarát; vagy: A hamis eskü büntetése. Elbeszéli Rozgonyi György. Ára 6 fill. — Ezzel tehát a Szent-István-Társulat népiratkáinak száma 186 füzetre szaporodott. Megrendelhetők a nevezett Társaság könyvkiadó hivatalában: Budapest, VIII., Szent-királyi-utca 28. sz. a hol, kívánatra, részletes jegyzékkel bárkinek szívesen szolgálnak.

Sok pénz lenne megtakarítható, ha előforduló rosszulnélnél a megfelelő gyógyszer alkalmaztatnék. Egy kitünőnek bizonyult gyógy- és háziszor a Vertes gyógysz. Ferencpálkájára, melynek ennélfogva egy házban sem kellene hiányozni.

Törvényszéki csarnok.

Dr. Szále Lajos szenici főszolgabíró és Krokovic József stepanói községi bíró, a főszolgabírónak régi kedvence és engedelmes híve, nagyon fájlalták, hogy Stepanó választóinak nagy többsége az októberi képviselőválasztásnál nem szavazott dr. Szále jelöltjére, Frideczky Timótra. Ezt a bosszantó dolgot nagy részben a stepanói plébánosnak, Jámber Péter urnak tulajdonították, a ki erős néppárti lévén, nem akart dr. Szále Lajossal egy párton lenni.

Ezért szerette volna a két jóbarát, ha Jámber Péter valamiképp megbűnhődne az ő makacságáért.

Liberális szokás szerint megcsinálódott Jámber ur ellen a kancelparagrafusra alapított vád, és a nyitrai kir. ügyészség vádat emelt ellene, a kuriai bíraskodásról szóló 1899. évi XV. trek. 170. §-ába, valamint a büntető törvény 191. §-ába ütköző vétségek miatt.

A kir. ügyészség azt inkrimálta, hogy Jámber Péter plébános ur 1901. évi szeptember 29-én Szt. Mihály arkangyalról tartott szent beszédében a képviselőválasztásra célzott s ennek eredményét akarta befolyásolni. És inkrimálta azt, hogy Jámber Péter plébános ur a templomban közbotrányt okozott, midőn 1901. október 6-án megdicsérte azon híveit, a kik vele voltak és hogy csak 3-4 ember engedte magát Belzebub által elcsábíttatni. És kijelentette hívei előtt azt is, hogy most már megmondhatják nekik, miszerint IX. Pius pápa ő szentségének Syllabusa szerint „a liberalizmus bűn.”

Ezen vád következtében a kifogásokat a nyitrai kir. törvényszék vádtanácsa folyó hó 21-én tárgyalta Sándor Géza tvszéki elnök ur elnöklei alatt. Bírák voltak Miklóssy Arthur és Pazar Zoltán bírák. Vádoló ügyész: Jureczky Iván kir. alügyész. Jámber Péter plébános ur személyesen megjelent; védője volt Mérey Lajos ügyvéd.

Az ügyet Pazar Zoltán bíró ur adta elő, s utána az alügyész ur a plébánosnak mindkét beszédét erősen aposztrofálta, s kimutatni iparkodott, hogy a vádirat szerinti mindkét vétség esete fenforog, s ezekért a vád alá helyezést kérte. Közbotrányt okozónak állította, hogy a plébános politikai tartalmú beszédek tartott a templomban és teljes ornátusban bűnnek proklamálta a liberalizmust. Ezt — ugymond — semmiféle papnak egyházi funkcionál teüni nem szabad.

Mérey Lajos védő a „Szentek élete” könyvből és a „Syllabus”-ból merítette a védelem egyik

részt, a másikat pedig a vizsgálat folyamán kihallgatott 32 taau vallomásából. Sorra cáfolta a vádoló alügyész érveit és kimutatta, hogy a plébános nem lépte túl a törvénynek határait, s nem követte el a vádirat szerinti vétségek egyikét sem.

A vádtanács el is fogadta a védő érveit és az eljárás beszüntetését mondotta ki, dr. Szále és Tsa (Krokovic) legnagyobb bosszuságára.

R. r.

CSARNOK.

Érsekujvár a török uralom alatt.

1663—1685.

Irta: *Matunák Mihály.*

(Folytatás.)

Ugyanazon időben a huszárok megölték a budai basa fiát, mi miatt a törökök bosszút álltak rajtuk és hármukat Érsekujvárott karóba huzták.

Az érsekujvári törökök a következő 1674-ik évben sem nyugodtak.

Egy ízben ugyanis 900 közülök átkelt a Vágon, elhamvasztottak 3 falut és lakóikat fogságba vittek el. 200 német lovas azonban egyesülvén a huszárokkal egy erdőben törbe csalták őket, mintha hatuk megett még erős tartalékjuk lett volna. A törökök futásnak eredtek, 60-an elestek, sokan megsebesültek és fogságba kerültek.

E közben, midőn az érsekujvári törökök kint voltak, 200 komáromi huszár és hajdú jött ki és Érsekujvár előtt az összes legelő marhát elhajtották. Midőn az Ujvárbán levő törökök ezt megtudták, utánuk mentek és csatát kezdtek velök. Mivel pedig az árokban elrejtőzött hajduk erős tüzet bocsátottak a törökökre, futásnak eredtek, a marhát ott hagyták sok bajtársukkal egyetemben.

Nemsokára ezután ezen komáromi huszárok és hajdúk és az érsekujvári törökök között ismét heves csata folyt, mivel amazok ezektől 208 darab marhát elhajtottak, mely küzdelemben ismét a törökök huzták a rövidebbet, noha a huszárokból is 33 esett el és sebesült meg.

A törökök, hogy megbosszulják magukat, Eszterházy grófnak 300 emberrel megrakott palánkját vették körül és gyujtották meg, úgy hogy a gróf csak embereinek jeletékenny vesztésével volt képes magát az ellenségen át törni és megmenekülni.

Szeptember 7-én Semptétől másfél mérföldnyire 25 török egy nemes és 7 huszár vitt fogságba. Midőn ezt a Janki-ezred alezredese, Soyer megtudta, Nyitrán rögtön riadót fuvatott és 250 emberrel utánuk ment. Mivel azonban a huszárok nagyon gyorsan haladtak két új török csapatot vettek észre, melyeket egyedüli segéd csapatoknak néztek s ezeken kívül öt más, pihent tartalékcsapat is hevesen megtámadta őket, minden vitézségük mellett is vereséget szenvedtek. A Janki-dragonosokból 91 közlegény, 1 hadnagy, 1 zászlótartó, 3 őrmester és 4 káplár maradt ott, Soyer alezredest pedig, ki 9 vágást és szúrást kapott, egy kapitánnyal, 1 őrmesterrel, 1 szakaszvezetővel és 12 közlegénnyel elfogták és Érsekujvárhoz vitték.

1675. elején Budáról 3000 török jött Érsekujvárhoz, hogy a hódolást és adózást egész Pozsonyig terjesszék. Azért a környékbéli cs. és kir. katonaságnak szemmel kellett őket tartania.

És a törökök érsekujvárott nem is maradtak sokáig tétlenségben. Rövid idő múlva ugyanis Galgócnál 3 falut perzseltek fel s 80 keresztényt rabságba vittek. Ezért a győri huszárok, midőn Nyitránál 200 törökre bukkantak, felét lekasztolták.

Mivel az érsekujvári törökök szünet nélkül háborgatták a környéket, az udvartól rendelet jött, hogy a Vág hosszában néhány tornyot építsenek, hogy e részeken az ellenség jobban megfigyelhető legyen s támadásait megakadályozhas-

sák. A király azt is megparancsolta, hogy az innenső oldalon levő séllyei sáncokat az ottani már előbb létesített erődítési művek kibővítése által nagyobb biztonságba hozzák, hogy a törökök átkelésének és folytonos portyázásainak gátat vessenek. Mi miatt az érsekujvári basa nemcsak neheztelt, hanem hangoztatta is, hogy a mennyire csak lehetséges, rajta lesz, hogy a nevezett erődítést megakadályozza. Mivel pedig a törökök is nem messze Érsekujvártól egy palánkot építeni szándékoztak, a Schmid-ezred alezredese 2000 emberrel kiment, hogy nemcsak a mondott palánk felépítését megakadályozza, hanem a törököket féken is tartsa, míg Séllyét teljesen meg nem erősítik.

1676. január havában 300 érsekujvári török egész Séllyeig portyázott azon szándékkal, hogy az ottani ujonnan felépített tornyot elrontsák, de a mieink kevés kivétellel mind levágták. Ugyanekkor elfogtak 5 kiküldött gyujtogatót, kiket elevenen nyársba huzták.

Március 20-án ismét 400 török mutatkozott a magyar területen, hogy a marhát elhajtsák; de a magyarok, kik hamarosan összefutottak, a marhatolvajokat 15 és néhány fogoly kivételével mind leszádalták.

Május 7-én az érsekujvári törökök erősen gyülekeztek Suránynál, hogy Morvába törjenek, a Nyitránál készenlétben levő keresztény csapatok azonban ezt megakadályozták. A törökök visszavonulásuk közben lángba borítottak egy városkát. A mieink jól megkergették az ellenséget és sokat közülök megölték.

Júniusban az érsekujvári törökök többszörös próba után Veszprémre ütöttek, midőn az ottani huszárok másutt voltak. A külvárost kifosztották, az embereket levágták és azokat, kik alkalmasnak látszottak, magokkal vittek. ¹

1678. szeptember elején az érsekujvári törökök a magyar területre törtek, 200 lovat, 200 ökröt és 60 darab kisebb marhát elhajtottak. A mieink csakhamar 300 darabot visszavettek ugyan, de 10 huszár foglyul esett és egy német életét veszté. Nemsokára azután Eszterházy és Elisasky (Illésházy?) megtámadták a törököket, kik az uralkodó pestis miatt 6000-nyi számban a szabadban táboroztak s kikből ez alkalommal 1300 elesett, 8 ágyút, 2 zászlót veszettek és a basa fia fogságba esett. ²

1679. február havában az érsekujvári törökök két ízben kísérelték meg a séllyei sáncot elfoglalni, de mindannyiszor kénytelenek voltak tekintélyes veszteséggel visszavonulni.

Azután kimentek egész Gútáig, hol elfogtak 20 cs. és kir. szekeret, tele élelmi szerekkel és számos keresztényt vágtak le. A mieink azonban utánuk mentek és a törökök 60 emberök elvesztése után kénytelenek voltak megfutamodni.

Ez év nyarán 20 török átosont a Vágon, de a huszárok rajtakapták őket, néhányat közülök levágtak s néhányat egy előkelő tiszttel elfogtak.

Akkor Ausztriában és Magyarországon nagy pestis uralkodott, ugyannyira, hogy magában Bécsben 80,000 ember halt meg s Felső-Magyarországban egész falvak haltak ki, úgy, hogy a termést sem lehetett a mezőről behordani. Az érsekujvári törökök a betegségtől való félelemből kint a szabadban sátrak alatt tanyáztak. Ezeket egyszer éjjel 500 huszár és hajdú váratlanul támadta meg, a törököket legnagyobb részt lekasztolták és gazdag zsákmányra tettek szert. Ekkor könnyen lehetett volna a várat is elfoglalni, mert a vár majdnem teljesen kihalt volt.

1680. októberében visszajött Konstantinápolyból P. Lango Domonkos jezsuita, kit két évvel ezelőtt az érsekujvári basa elfogott és fogolyként oda küldött. Ott oly keményen kellett dolgoznia, hogy lehullott néhány körme. Eleinte 3000 tallert kívántak érte, végül azonban 1100-ért adták ki.

Az 1681. soproni országgyűlés 5. t.-cikkében a karok és rendek kívánták, hogy a magyar ka-

tonaságot közel Érsekújvár- és Nagy-Váradhoz helyezték, hogy a törökök ellen védelmül szolgáljon.

1682. júniusában az érsekújvári törökök, mintegy 500 lovas és 300 janicsár, váratlan portyázást intéztek Tapolcsány tájékára s Nyitra vidékéről minden barmot elhajtottak, sok falut az adó nem fizetésének ürve alatt felégették, 300 embert levágtak, 400 at rabságba hurcoltak és nagy rablást tettek.

Október 3-án éjjel 400 török megtámadott és kifosztott néhány Léva vidéki falut, de a keresztények utóbb megverték őket, kik sok halottat vesztek, köztük a basa két fiát is. 28-án pedig ugyancsak az érsekújvári törökök nagy lármát csináltak Komáromnál, midőn vagy 700 lovasuk a várnál a Dunán vert s legnagyobb részt már kész hajóhid megszemlézése végett mutatkozott. Midőn azonban mindkét erődből 16 agyuból rájuk lőttek, mindjárt vissza kellett fordulniok és elmenekülniök.

(Folyt. köv.)

¹ Wanderbahrer Adlers-Schwung etc. 302—314. II.

² Der vermehrte Donau-Strand etc. 205. I.

³ Wanderbahrer Adlers-Schwung etc. 315—433. II.

Irodalom.

Szűz Mária tisztelete. Szeretném mindazt összegyűjteni, ami hazánkban a bolds. Szűz tiszteletére vonatkozik. Ez okból szűz Mária nevében azon kérelemmel fordulok a főtisztelendő urakhoz, kegyeskednének csekélységgel közölni mindazt, ami plébániájukon úgy a múltból, mint a jelenből szűz Mária tiszteletére vonatkozik. A multat illetőleg sok esetben a Visitatio Canonica ad felvilágosítást. Ily adatok volnának: szűz Mária templom, kápolna, oltár, kép vagy szobor, esetleg a helységben vagy a határban. Mely évről valók ezek, s kinek az adományából? Van-e Mária-társulat, milyen s mely évben alakult? Ha a szobron felirat van, ennek közlését is kérem. 1904-ben lesz 50 esztendeje annak a nagy eseménynek, hogy IX. Pius kihirdette a Szeplőtelen Fogantatás dogmáját. Mily egyszerű volna az, ha ezen alkalommal a Regnum Marianum oly művel hódolna Védőasszonyának, a melyben mindaz foglaltatik, ami hazánkoan a bolds. Szűz tiszteletére vonatkozik. „Nos cum prole pia benedicat Virgo Maria! Alsó-Hricsó (Trencsén megye), 1902. február 22-én. Kiváló tisztelettel Krasznay János, segédlelkész.

Alapított 1869-ben.

NYITRAI NÉPBANK

mint részvénytársaság

elfogad betéteket a legjutányosabb feltételek mellett, leszámítol váltókat, betéti könyvecskéket; kölcsönöket ad ingatlanokra a legkisebb kamatláb és szabott ügyvédi díjak mellett amortizációra különböző tervekben; előleget ad arany- és ezüstneműekre, sorsjegyek, részvények- és másnemű értékpapírokra; elad és vász mindennemű értékpapírt napi árfolyamban; felvilágosítással szolgál és mindennemű megbízást teljesít: bank-, pénz- és biztosítási ügyekről.

Az igazgatóság.

Székhaza Varosháztér 3. sz.

Telefon.

Zs. J. Privigyé. Köszönjük az értesítést; de mivel önt csak fenyegették, hát az eset hírlapi tárgyalásra nem alkalmas. Azt a jegyző urat a megyei közgyűlésen elővesszük.

Privigyére. Önnek teljesen igaza van, azok a privigyéi állapotok csakugyan tarthatatlanok, személyes tapasztalásból tudjuk; de névtelenül beküldött közleményekre nem reflektálhatunk. Küldje be nevét. Mi el nem áruljuk. Ne tartson tőle.

HIRDETÉSEK.

Teljesen ingyen!

Dr. Tóth János felső-zobori szőllejében mintegy

250 szekér kő

a szálló kitisztítása céljából, teljesen ingyen átvehető. A kő egy rakáson van, közel az uthoz és igen könnyen megközelíthető. A kik az ajánlatra reflektálnak, forduljanak akár szóval, akár írásban lapuuk szerkesztőségéhez.

Szőlőoltványok

szokványminőségben.

A legkiválóbb 42 bor- és csemegefajokban fajtisztán, teljes jótállással 15—20.

Élőkerítés.

Gleditschia csemeték és magvak.

Uradalomnak, községeknek három évi törlesztésre is adatik.

Óriás tövisű, igen gyorsan fejlődő sövénynövény. Ez az egyedüli, melyből oly örökös kerítés nevelhető pár év alatt, rendkívül csekély kiadás-al, melyen nemhogy ember, de semmiféle állat, még az apró nyulak sem hatolhatnak át Minden rendeléshez rajzokkal ellátott útítési és kezelési utasítás mellékeltek. Ezer csemete elég 200 méterre. — Ara 6 frt.

Diócsemeték. Óriási jövedelmet biztosító voltánál fogva ennek tenyésztése számos gazdaságban az utóbbi időben rendkívül elterjedt.

Színes fénynyomatu főárjegyzék ingyen és bérmentve küldetik minden rendelési cötelezett ség nélkül. Az árjegyzésen kívül még egy olyan könyvet kap ezzel, ki azt címére ingyen és bérmentve küldetni kéri, mely nincsen az a ház, vagy család, a hol annak tartalmát haszonra ne fordítanák. városon, falun, puszán, gazdag vagy szegény családnál egyaránt. Így még azoknak is igen érdeklében áll, kik rendelni semmit nem akarnak, mert benne számos oly közlemények foglaltatnak, melyek mindenkinek nagy szolgálatot tesznek. Cim: »Érmelléki első szőlőoltvány-telep« Nagy Gábor, Nagy-Kágya u. p Székelyhid.

Napról-napra mindinkább jótéteménynek és szükségletnek bizonyul minden családban a

Kathreiner-féle Kneipp-maláta kávé használata.

Gondos házlásszony ne késlekedjék tovább ezt a jóízű és egészséges kávé italt bevezetni.

Tisztább pötkávé nem létezik, és nincsen jobb pötlés a babkávé helyébe, a hol ez orvosilag ellítatott.

Kathreiner-féle Kneipp-maláta kávé csakis a »Kneipp páter« védjegyű eredeti csomagokban valódi. Nyitva merlegelt, vagy másképen csomagolt maláta kávé soha sem

Kathreiner.

Malombérletet keres

egy több éven át malomüzlettel foglalkozó gyakorlott molnár. Bővebbet a szerkesztőségben.

1896. évi orsz. kiállításon díjjal kitüntetve.

JUHARI ÉS FURDA

templomfestők

Nyitrán, Káptalan-utca 17. sz.

Ajánljuk a nagyérdemű közönségnek
ujjonnan kibővített és

TEMLOMFESTÉSZET

celjaira a legtökéletesebben berendezett üzletünket, melyben templomok festését, oltárok és képek renoválását, valamint új oltárképek festését, szobrok polichromirozását s ezeknek egy középkori, mint legújabb stíli kidolgozását jutányos árak mellett elvállaljuk.

Kiváló tisztelettel

3-12.

JUHARI és FURDA,
templomfestők.

Költségelőirányzatok és tervezetek ingyen.

Jótállás mellett küld

literenként 2 korona áron

valódi

trencsényi

borovicskát

ifj. **Buchcár József**

szeszes italok égetője

keresztény cég

Rovne,

Trencsén megye. 12-12.

„Védjegy.”

FERENCZ

pálinka (sósorszesz)

Vértés gyógyszerész
féle

használatban a leghatásosabb. — Feltétlen tisztasága következtében úgy külső, mint belső használatra mindenekelőtt legjobban alkalmas, különösen is a most annyira kedvelt gyúromódszerre (massage). Kiváló sikerrel használják közhány, csúsz, meghűlések ellen, bémulások, ficamoknál, gyulladás és kelésnél, továbbá a fejbőr erősítésére, valamint a száj tisztítására; belsőleg gyomor-görcs, rosszullét, fejfájás stb. ellen. Katonák, vadászoknak, turistáknak, levélhordóknak s általában sokat gyaloglóknak nélkülözhetetlen.

Valódi csak a mellékelt **védjeggyel**. — Egy üveg 30 fillér, 1 és 2 korona. Kapható: gyógyszerárakban, drogueriákban, fűszerkereskedésekben. — Nyitrán: Czernyák R. és Einzinger József és társa uraknál, általában ott hol plakátok a fenti védjeggyel láthatók, valamint közvetlen:

Vértés L. Sas-gyógyszerárában, Lugoson.

FELTÜNŐ UJDONSÁG!

Delice

Minden hirdetés felesleges, a dohányzó egyszer veszi és többé mászt nem szíhat.

legjobb valódi francia

SZIVARKAPAPIR ÉS SZIVARKAHÜVELY.

SZUPERFOSZFÁTOT,

kénsavas kálit,

kénsavas ammoniakot,

Kovasavas kálit,

(dohánytrágyázásra)

Chilisalétromot,

Kainitot,

es egyéb műtrágyaféléket elismert kitűnő minőségben legolcsóbban szállit a

40%-os

Kálitrágyasót

„HUNGÁRIA” műtrágya, kénsav és vegyi ipar részvénytársaság

Budapest, V. Fürdő-utca 8.